

MASARYKOVA UNIVERZITA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Obor mezinárodní vztahy a energetická bezpečnost

Policy paper:

Stav zateplování veřejných státních budov dle Energy Efficiency Directive v ČR

Předmět: MEB415 Environmentální aspekty energetiky

Imatrikulační rok: 2015

Brno 2016

Obsah

1. Část – Vymezení výchozích podmínek	3
1.1. Volba aktu	3
1.2. Definice pozice zastupovaného aktéra	3
1.3. Definice cílového aktéra	4
2. Policy Paper	4
2.1. Úvod do problematiky	4
2.2. (Ne)naplňování cíle dle článku 5 EED	6
2.3. Doporučení aliance oborových asociací Šance pro budovy	7
3. Závěry a shrnutí doporučení	9
4. Zdroje	11

1. Část – Vymezení výchozích podmínek

1.1. Volba aktu

Legislativní základ k tomuto textu bude vycházet z přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (dále jen „EED“)¹. Přijetí směrnice EED zavazuje členské státy EU k zapracování těchto požadavků na národní úrovni ve formě Národních akčních plánů. V České republice tak byl na základě zmíněných nároků vypracován Národní akční plán energetické účinnosti ČR (NAPEE) dle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti², jehož aktualizované čtvrté vydání (IV. NAPEE) se stalo aktuálně platným legislativním rámcem pro implementaci Směrnice EED.

Primárním středem zájmu bude plnění článku 5 EED, který stanovuje povinnost členským státům, aby byla počínaje 1. lednem 2014 každoročně renovována 3 % celkové podlahové plochy vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví a v užívání jeho ústředních vládních institucí s cílem splnit alespoň minimální požadavky na energetickou náročnost. Podle § 7 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, v platném znění (dále jen „zákon“) se rozumí, že minimální požadavky na energetickou náročnost budovy jsou splněny, má-li budova hodnotu průkazu energetické náročnosti v klasifikační třídě C. Směrnice EED zejména klade důraz **na energetickou účinnost tzv. ústředních institucí**. Směrnice například požaduje, aby členské státy věnovaly zvláštní pozornost renovacím budov, které skýtají významný potenciál úspor energie a aby **šly příkladem subjektům soukromého sektoru**. Konkrétně je tato výzva obsažena již v názvu článku 5 „*Příkladná úloha budov veřejných subjektů*“³

V České republice byl z možných variant implementace povinnosti vyplývající z článku 5 zvolen v roce 2013 „alternativní“ způsob plnění, který je popsán v čl. 5 odst. 6. V rámci „alternativního“ přístupu lze cíl úspor energie vypočítat na základě vhodných standardních hodnot spotřeby energie vymezených referenčních budov ústředních vládních institucí **před renovací a po ní** a podle plochy fondu budov ústředních vládních institucí. Úspory energie dosažené prostřednictvím alternativního přístupu jsou kumulativní, to znamená, že povinnost členských států se týká úhrnu ročních úspor za celé období 2014–2020

Tento text se zaměří na souvislosti s budoucím plněním EED ze strany České republiky dle přijatého Plánu rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020, **a navrhne možná zlepšení k efektivnímu plnění závazků vyplývajících z článku č. 5.**

1.2. Definice pozice zastupovaného aktéra

Zastávaná pozice pro tento text bude vycházet z iniciativ prosazujících energeticky úsporné stavebnictví, kterým je na území České republiky aliance oborových asociací Šance pro budovy. V evropském měřítku se bude naše pozice opírat také o kampaň Renovate Europe jehož členem je také Šance pro budovy. Soustředění práce na podporu investic do energeticky úsporného stavebnictví, jejich lepší zacílení a zejména monitoring plnění stanoveného Plánu jsou dle našeho úsudku zásadními aspekty úspěšného naplnění směrnice EED, kterou se Česká republika zavázala

¹ Viz: Eur-lex (2012): Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/Eu. On-line.

² Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016a): *Národní akční plán energetické účinnosti ČR dle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*. Odbor energetické účinnosti a úspor. On-line.

³ Význam příkladné úlohy ústředních vládních institucí je dále zdůrazňována v úvodu Směrnice EED odstavec 19, v článku 5. bod 7a, článku 6 odstavec 3 (pro další implementaci na regionální a místní úrovni).

realizovat do roku 2020. Na základě prozatímního opoždění s plněním stanoveného plánu od roku 2014 chceme upozornit na určitá pochybení v plnění EED a zacílit tento text tak, aby byly v budoucnu splněny veškeré důležité aspekty obsažené v článku 5 EED s **důrazem na příkladnou úlohu budov veřejných subjektů.**

1.3. Definice cílového aktéra

Na základě přijetí usnesení č. 923, ze dne 4. prosince 2013 a následného usnesení č. 609 ze dne 21. července 2014, ze kterého vyplynul úkol pro ministra průmyslu a obchodu zpracovat plán rekonstrukce příslušných objektů a pro ministra životního prostředí vyhlašovat výzvy na poskytnutí dotace z Operačního programu Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) pro příslušné objekty, budeme vycházet z předloženého materiálu Plánu rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020, (dále jen „Plán rekonstrukce budov“), který je výsledkem požadavku vycházejícího z usnesení č. 185 ze dne 16. března 2015.

Zodpovědným garantem IV. NAPEE ČR 2014-2020 a Plánu rekonstrukce budov je za MPO odbor elektroenergetiky. Jeho agendu v energetické efektivitě však v průběhu roku 2015 přebíral odbor energetické účinnosti a úspor v čele s Ing. Vladimírem Sochořem, jemuž je tento text primárně adresován.

2. Policy Paper

2.1. Úvod do problematiky

Česká republika se zavázala k plnění cílů Národního akčního plánu pro energetickou účinnost (NAPEE). Samotný Národní akční plán (NAPEE) však má dle aliance oborových asociací Šance pro budovy určité **nedostatky, které mohou vést k nedočerpání operačních programů či nesplnění cíle NAPEE⁴. V případě, že by se plán úspor nepodařilo naplnit, hrozí České republice ze strany Evropské komise sankce.**

V NAPEE především **chybí podrobnější doporučení** k opatřením směřujícím k zvyšování energetické účinnosti, což představuje jeden z prvotních nedostatků dokumentu. Zároveň je v NAPEE jen velice vágně definovaný alternativní přístup k naplnění článku 5 EED, který si ČR zvolila, a jeho případné zhodnocení⁵. Jelikož aktualizace NAPEE **neobsahují vyčíslení dosavadních dopadů konkrétních**

⁴ Česká republika se v rámci NAPEE zavázala, že do roku 2020 dosáhne energetických úspor v hodnotě 50,67 PJ. Blíže viz: Šance pro budovy (2016): *Stát ví, kolik má uspořit energie, ale neví, jestli se mu to povede a co pro to má udělat.* On-line.

⁵ Alternativní přístup k článku 5 EED je v NAPEE definován takto: „Mezi alternativní opatření, která chce ČR přijmout, jsou změny chování při hospodaření s budovami, tzn. beznákladová resp. nízkonákladová opatření. Poté budou realizována opatření s ekonomickou návratností do 10 let, především rekonstrukce zdrojů tepla, otopné soustavy včetně zavedení účinné regulace u budov, kde nejdou realizovat potřebná opatření v jejich stavební části (zateplení, výměna oken). Následně bude přistoupeno k opatřením u budov vyžadujících a umožňujících realizaci stavebně technických opatření. Tento přístup je stanoven s ohledem na finanční náročnost, přičemž je nutné upřednostnit opatření vedoucí k maximálním úsporám energie.“ Blíže viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016a): *Národní akční plán energetické účinnosti ČR dle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*, s. 33. Odbor energetické účinnosti a úspor. On-line.

opatření, jejich bilancování a z nich plynoucí doporučení pro zlepšení, považuje aliance tento dokument v aktuální podobě za velmi plytký⁶.

Dalším z problémů je, že snahy vlády o koordinaci úspor energie v budovách, především v oblastech podpory úsporných a operačních programů, nejsou zatím velmi úspěšné. V současné době totiž běží nebo je plánována podpora úspor energie v budovách v rámci čtrnácti celostátních a evropských programů, které jsou řízené čtyřmi různými úřady⁷.

Co se týče jednotlivých programů, i tyto mají své nedostatky, jejichž odstraněním by bylo možné podpořit cíl NAPEE, např.:

1. Operační program Životní prostředí (dále OPŽP) trpí nedostatečnou finanční alokací. Na program je vyčleněno pouhých 13 mld. Kč, přičemž efektivně využitelná absorpční kapacita programu činí cca 30 mld. Kč.⁸
2. Integrovaný regionální operační program (dále IROP) vyžaduje pouze 30% úsporu energie. Tato podmínka ale nedosahuje podmínek pro nákladově-efektivní úroveň renovace. V případě takto nekvalitní renovace bude blokována část ekonomického potenciálu úspor energie a program tak pouze minimálně přispěje k naplňování cíle ČR pro energetickou efektivitu do roku 2020. Dalším nedostatkem programu je neumožnění realizace projektů na území hlavního města Prahy či nedostatečná alokace finančních prostředků, podobně, jako v případě programu OPŽP, kdy efektivně využitelná absorpční kapacita dosahuje u programu IROP až 45 mld. Kč, oproti vyčleněným 13 mld. Kč. Určitým specifickým IROP je i nesvolávání pracovních skupin k přípravě programu. Přípomínky zainteresovaných skupin jsou tak Ministerstvem pro místní rozvoj, které je řídicím orgánem tohoto projektu, reflektovány pouze v omezené míře.⁹

Efektivními renovacemi budov je možné dosáhnout splnění až 80 % celkového cíle úspory 50,67 PJ do roku 2020¹⁰. V rámci snah o naplnění článku 5 EED by **budovy veřejných subjektů vzhledem k velké užitné ploše tvořily nezanedbatelnou část z celkových úspor.** Aby však závazky plynoucí

⁶ Viz: Šance pro budovy (2016): *Stát ví, kolik má uspořit energie, ale neví, jestli se mu to povede a co pro to má udělat.* On-line.

⁷ Mezi programy úspor v současné době patří: Nová zelená úsporám pro novostavby rodinných domů; Nová zelená úsporám pro renovace bytových domů v Praze; Nová zelená úsporám pro renovace rodinných domů; Nová zelená úsporám pro novostavby bytových domů; Operační program životního prostředí (dále OPŽP) pro renovace a výměny zdroje vytápění u veřejných budov; OPŽP tzv. kotlíkové dotace; OPŽP pro novostavby veřejných budov; Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost pro novostavby komerčních budov; Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost pro renovace a výměny zdroje u komerčních budov mimo Prahu; Integrovaný regionální operační program (dále IROP) na realizaci úspor energie v bytových domech mimo území hl. m. Prahy; Národní program Životní prostředí na renovaci veřejných budov; Program Jessica na rozvoj znevýhodněných městských zón; Program EFEKT – Program Ministerstva průmyslu a obchodu na podporu realizace úspor energie; Zvýhodněný úvěr Panel 2013+ – Program podpory výstavby nájemních bytů poskytováním úvěru se zvýhodněným úročením.

Mezi řídicí orgány jednotlivých programů patří: Ministerstvo průmyslu a obchodu; Ministerstvo životního prostředí; Ministerstvo pro místní rozvoj; Státní fond rozvoje bydlení.

Blíže viz: Šance pro budovy – Renovujdům.cz (2016): *Důležité informace o možnostech získání podpory na renovace domů i bytů na jednom místě.* On-line.

⁸ Viz: Šance pro budovy (2014): *Vysvědčení připravenosti jednotlivých operačních programů z hlediska úspor energie v budovách.* On-line.

⁹ Viz: tamtéž.

¹⁰ Viz: Šance pro budovy (2016): *Stát ví, kolik má uspořit energie, ale neví, jestli se mu to povede a co pro to má udělat.* On-line.

z článku 5 mohly být efektivně naplněny, je nutné aktualizovat a zkvalitnit současné ustanovení z NAPEE.

2.2. (Ne)naplňování cíle dle článku 5 EED

Dle článku 5 EED „Příkladná úloha budov veřejných subjektů“ by veřejný sektor měl jít ve zvyšování energetické účinnosti příkladem. Z toho důvodu byla zavedena povinnost pro ústřední vládní instituce od 1. ledna 2014 každoročně renovovat budovy, konkrétně ve výši 3 % podlahové plochy vytápěných nebo chlazených budov, v jejich vlastnictví a užívání.

Původní plán rekonstrukce budov počítal s více, než 975 objekty, které měly podléhat rekonstrukci¹¹. V rámci příprav plánu rekonstrukce budov spadajících pod článek 5 EED nicméně došlo pro roky 2016 – 2020 k revizi souboru budov, která měla za následek **rapidní snížení počtu budov, na celkový počet 324**¹². MPO dále u budov, u nichž se v roce 2014 měnily vlastnické struktury, předpokládá, že byla věcně ukončena spotřeba energie a proto považuje nespotřebovanou energii od následujícího roku od data vyřazení z veřejného majetku za úsporu, kterou lze započítat do plnění dle čl. 5 EED.¹³

Dalším nedostatkem při stanovení cíle ČR dle článku 5 EED je sběr dat, kdy MPO předpokládalo, že jako hlavní zdroj identifikace budov spadajících pod čl. 5 budou Průkazy energetické náročnosti budov (PENB). V rámci aktualizace dat v roce 2014 však pracovníci MPO zjistili, že **některé z ústředních institucí nemají PENB k dispozici**.¹⁴

MPO nakonec po určení standardizované spotřeby vytyčilo nový objem úspor energie, dosahující úrovně 25 457 MWh v roce 2020.¹⁵ **Toto vyčíslení je nicméně pouze ideálním stavem, který bude naplněn pouze v případě, že renovace dotčených budov proběhne bez prodloužení dle plánu renovací budov, který ale není direktivní.** I samotné MPO konstatuje, že: „...pravděpodobnost realizace je silně závislá na zajištění způsobu financování, a klesá se zvyšujícím se procentem povinné spoluúčasti financování z vlastních rozpočtových zdrojů rezortu, stejně tak jako v případě, že celý proces realizace projektu nebude administrativně zabezpečen.“¹⁶

¹¹ Blíže viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015): *Seznam budov ústředních a vládních institucí v působnosti čl. 5 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. On-line.

¹² Snížení počtu budov proběhlo po žádosti Ministerstva obrany, které zažádalo o snížení počtu budov z důvodu neplnění podmínek společného vlastnictví a užívání. Vězeňská služba dále zažádala o úplné vyčlenění svého rezortu z působnosti článku 5 směrnice. Ze závazku byly dle Ministerstva průmyslu a obchodu dále vyloučeny: „... v souladu se směrnici budovy ve vlastnictví ozbrojených sil nebo ústředních vládních institucí, které slouží k účelům národní obrany, [...] budovy užívané pro bohoslužby a náboženské účely.“ a „Článek 5 EED dále umožňuje nestanovit a neuplatňovat požadavky na minimální energetickou náročnost u budov úředně chráněných jako součást vymezeného prostředí nebo vzhledem k jejich zvláštní architektonické nebo historické hodnotě, pokud by splnění požadavků na minimální energetickou náročnost nepřijatelně změnilo jejich charakter nebo vzhled.“ Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*, s. 4-5. On-line.

¹³ Viz: tamtéž.

¹⁴ Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*, s. 6. On-line.

¹⁵ Viz: tamtéž.

¹⁶ Administrativní zabezpečení předpokládá „...zadání projektové dokumentace, vypsání veřejné zakázky, v případě financování přes dotační program podání žádosti, vykazování.“ Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*, s. 8-9. On-line.

Už rok 2014 ukázal, že dosahování minimálního závazku bude velice komplikované, jelikož nebylo požadovaných úsporných opatření dosaženo a kalkulovaný výsledný efekt 464 MWh úspor energie namísto vytyčených 909 MWh je nedostatečný. Plán na rok 2015 byl dle tohoto vývoje aktualizován a povinný závazek ve výši 4601 MWh měl být naplněn.¹⁷ Výsledky energetických úspor za rok 2015 dosáhly pouze 90 % plánované realizace a nenaplněná část se bude převádět do plnění v roce 2016. Nesplnění závazků z roku 2014 i 2015 tak poukazuje na aktuální neschopnost České republiky plnit závazky vyplývající ze článku 5 EED.

I přes závazný charakter směrnice je v případě její implementace v aktuálním vydání NAPEE ze strany MPO zaujímám postoj nevymahatelnosti dodržování stanovených závazků. Například „*Česká republika vnímá orientační vnitrostátní cíl definovaný čl. 3 směrnice 2012/27/EU jako rámcový cíl nezávazného charakteru, který nezakládá konkrétní a právně vymahatelnou povinnost jak pro ČR, tak i pro další subjekty.*“¹⁸ Zdá se, že ze strany MPO se jedná o snahu vytvořit si pojistku v případě, že by vytyčené naplnění plánu kumulativních úspor v jejich plné výši nebylo do roku 2020 dosaženo. Bylo by zajímavé sledovat, jakým způsobem by se vzhledem k nadřazenosti evropského práva a povinnosti implementace směrnic Česká republika vypořádala s problematikou (ne)vymahatelnosti.

2.3. Doporučení aliance oborových asociací Šance pro budovy

Jak už bylo uvedeno výše, snahy o naplňování cílů z NAPEE se setkávají se značnými komplikacemi. Aby bylo možné tyto komplikace vyřešit, **měly by být redefinovány a aktualizovány současné koncepce**, které se problematikou zabývají. V tomto případě by se mělo začít především u Národního akčního plánu energetické účinnosti (NAPEE).

I v poslední aktualizaci NAPEE **chybí konkrétní doporučení k jednotlivým opatřením k zvyšování energetické účinnosti**. V případě dokumentu tohoto formátu **doporučujeme v další aktualizaci podkladů rozpracovat konkrétní doporučení k plánovaným opatřením**. NAPEE by zároveň **měl obsahovat vyčíslení dosavadních opatření a aktivit realizovaných za účelem zvyšování energetických úspor**, aby bylo možné **tyto opatření bilancovat a podrobně zhodnotit**, z čeho by mohly plynout další doporučení a kroky směřující k zefektivňování vykonávaných aktivit.

Co se týče samotné renovace budov, opatřeními směřujícími k zvyšování energetické efektivity je možné dosáhnout splnění až 80 % z celkového cíle úspory do roku 2020 dle NAPEE. V asociaci Šance pro budovy z toho důvodu vidíme jako další krok pro zlepšení současného stavu **důkladnější koordinaci a kontrolu operačních programů pro úsporu energie v budovách**. Koordinační výbor na MPO se mezi jednotlivými rezorty netěší velké vážnosti, a pokud i nadále budou jednotlivé státní a evropské programy řízené minimálně čtyřmi úřady, jakékoliv snahy vlády o koordinaci budou i nadále neúspěšné.

Odstranění nedostatků v jednotlivých programech by také představovalo nezanedbatelné zlepšení současného stavu. **Nedostatečná alokace finančních prostředků**, které ani zdaleka nepokrývají efektivně využitelnou absorpční kapacitu programů, je jedním z nejvýznamnějších faktorů brzdících snahy o zvyšování energetické efektivity českého hospodářství. **Složitá administrativa, nesprávně nastavené hodnotící kritéria či nerefektování připomínek zainteresovaných skupin řídicími orgány jednotlivých projektů jsou dalšími z problémů, které by se měly neodkladně řešit.**

¹⁷ Viz: tamtéž.

¹⁸ Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016a): *Národní akční plán energetické účinnosti ČR dle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*, s. 11. Odbor energetické účinnosti a úspor. On-line.

Naplňování plánu rekonstrukce budov dle článku 5 EED je v současnosti **pozadu o téměř 50 %** původního plánu dosahovaných úspor, jelikož kalkulovaný výsledný efekt dosáhl stěží 464 MWh energetických úspor oproti plánovaným 909 MWh¹⁹. Je dále velice **pravděpodobné, že trend neplnění plánu bude pokračovat**, jelikož z původně plánovaných 975 objektů, které měly být rekonstruovány, **byl celkový počet budov zredukován na třetinu, tj. 324 budov**, které v aktualizaci plánu zůstaly. V případě neplnění závazků vyplývajících ze směrnice 2012/27/EU tak **hrozí České republice nejenže nedočerpání operačních programů, ale především i potenciální penalizace ze strany Evropské komise.**

Kvůli problematické rekonstrukci památkově chráněných budov byl už z tak sníženého celkového plánu rekonstrukcí **dále snížen poměr historických objektů**, z obav nešetrných zásahů do vzezření chráněných památek. Zvýšení energetického standardu budov, a tudíž snížení energetické náročnosti však lze dosáhnout i jinými prostředky, než venkovním fasádním zateplením, které by mohlo změnit vzhled historických objektů. Zde můžeme vzpomenout například **standards a technologie využívané v nízkoenergetických nebo pasivních stavbách**²⁰.

Aby byla stanovená úroveň úspor alespoň zdánlivě naplněna, byla **do celkových úspor za rok 2014 a 2015 započtena plocha prodaných budov** a energetické úspory z věcně ukončené spotřeby energie u těchto objektů²¹. Se započítáním budov, u kterých došlo ke změně vlastnických struktur, a spadaly do plnění článku 5 EED, není možné počítat jako s energetickými úsporami. **Prodaná plocha, u které nebylo dosaženo energetické náročnosti v klasifikační třídě C před prodejem, nijak nespĺňovala tyto nároky ani po jejím prodeji.** Z hlediska energetických úspor tedy nedošlo k žádným změnám, ale pouze ke změně vlastnických struktur.

Dalším z doporučení je **zpracování Průkazů energetické náročnosti budov (PENB)** nejen u veřejných objektů, které podléhají současnému plánu rekonstrukcí dle článku 5 EED, ale přednostně i u dalších objektů, kterých by se mohlo týkat rozšíření plánovaného počtu. PENB by nejenže sloužily jako zdroj dat k plnění požadavků na energetikou efektivitu budov spadajících pod působnost článku 5 směrnice EED, ale zároveň by tak byla splněná zákonná povinnost platná od roku 2015 o zpracování PENB pro všechny veřejné budovy užívané orgány veřejné moci. V případě, že veřejné objekty mají mít dle článku 5 EED příkladnou roli, jsou **PENB dalším nástrojem, který by naplňování tohoto cíle umožňoval.** Výhodou zpracování PENB by mohla být i **změna současné metodiky určování standardizované spotřeby**, z kterých jsou vytyčené plánované objemy úspor energií, v současné době stanovující úroveň 25 457 MWh v roce 2020. Získáním přesnějších dat z měření spadajících pod realizaci PENB by plánované objemy úspor energií získaly větší relevanci a umožnili přesnější aktualizace plánů do roku 2020.

Jedním z problematických aspektů je i pouze doporučující úloha plánu rekonstrukcí, který **není direktivní.** Dotčené subjekty sice mají vlastní zájem o renovaci objektů, které využívají, ale mohou se zde vyskytnout problémy ohledně personálního zabezpečení realizace jednotlivých projektových

¹⁹ Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*, s. 8-9. On-line.

²⁰ Využitelné technologie by v tomto případě mohly zahrnovat osazení třívrstevných oken, vyloučení tepelných mostů a vazeb, a vnitřní izolace, řízené větrání s rekuperací tepla či optimalizované vytápění. Žádný z těchto zásahů by nezměnil venkovní vzhled památkově chráněných budov a při šetrné rekonstrukci by i interiérové zásahy mohly být nepatrné.

²¹ Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*, s. 4-5. On-line.

plánů, či celkového administrativního zajištění. Jelikož **pravděpodobnost realizace závisí na způsobu financování a spoluúčasti z vlastních rezortních zdrojů, personálním a administrativním zabezpečením**, je i naplnění vytyčené úrovně úspor zatím pouze idealizovaným plánem. Kvůli naplnění povinných závazků proto **doporučujeme v aktualizaci plánu rekonstrukce objektů v působnosti článku 5 EED přistoupit k direktivnímu návrhu plánu renovací v gesci MPO.**

Příkladná role veřejných institucí se při snížení původně plánovaného počtu rekonstruovaných budov o dvě třetiny bude naplňovat jen ztěžka. Skutečnost, že z už tak limitovaného počtu budov zbyl jen minimální počet historických objektů, které se nacházejí v centrech měst, a jsou tak nejvíc na očích veřejnosti, také **nepřispívá k naplňování idey článku 5 EED o příkladné úloze budov veřejných subjektů.**

Podpora úspor energie v budovách má v neposlední řadě **pozitivní ekonomické efekty**, které jsou vyčísleny²² z investované 1 mld. Kč návratnost 0,97 až 1,21 mld. Kč, zároveň může indukovat růst HDP ve výši 2,13 až 3,59 mld. Kč. Energetické efektivity je tak mimo jiné nástrojem podpory růstu domácího HDP. Plnění povinností z článku 5 EED, tak lze zároveň využít jako nástroj k podpoře a rozvoji investic v sektoru stavebnictví, který je podstatným zaměstnavatelem na trhu práce v České republice.

3. Závěry a shrnutí doporučení

Výstupem tohoto dokumentu je shrnutí výše zmíněné argumentační linie do několika doporučení, jež by mohly napomoci k efektivnějšímu plnění závazků plynoucích z článku 5 EED pro Českou republiku. Konkrétně se jedná o:

- Redefinování a pravidelná aktualizace současných koncepcí, především Národního akčního plánu energetické účinnosti (NAPEE) a Plánu rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice EED
- Vytvoření konkrétních doporučení k jednotlivým opatřením k zvyšování energetické účinnosti v rámci NAPEE
- Rozpracování konkrétních doporučení plánovaným opatřením
- Vyčíslení a bilancování dosavadních opatření a aktivit realizovaných za účelem zvyšování energetických úspor
- Důkladnější koordinace a kontrola operačních programů pro úsporu energie v budovách
- Alokace finančních prostředků v jednotlivých operačních programech dle efektivně využitelné absorpční kapacity programů
- Snížení administrativní zátěže, kvalitnější nastavení hodnotících kritérií a reflektování připomínek zainteresovaných skupin v rámci jednotlivých operačních programů úspor energie v budovách
- Redefinice plánu rekonstrukce budov spadajících pod článek 5 směrnice EED ve smyslu zvýšení počtu dotčených objektů a vyšší alokace finančních prostředků v rámci programu Nová zelená úsporám
- Zvýšení počtu památkově chráněných budov a historických objektů spadajících pod článek 5 směrnice EED podléhajícím rekonstrukčním aktivitám
 - Využívání standardů a technologií využívaných v nízkoenergetických a pasivních stavbách, které by nenarušovaly historický vzhled dotčených budov

²² 4. Viz: Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016b): *Zpráva o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v České republice (podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti)*, str. 6. Online.

- Zpracování Průkazů energetické náročnosti budov (PENB) u veřejných budov
 - Aktualizace plánovaných objemů úspor dle dat získaných z realizace PENB veřejných budov místo v současné době využívané metodiky určování standardizované spotřeby
- Přistoupení k direktivnímu návrhu plánu renovací v gesci MPO v nejnovější aktualizaci Plánu rekonstrukce objektů v působnosti článku 5 EED

Dle výše zmíněných bodů vidíme při implementaci článku 5 EED prostor pro zlepšení plnění z ní vycházejících závazků pro Českou republiku. Energetická efektivita je nejen nástrojem snižování spotřeby energie, ale také potenciálním nástrojem zahraniční politiky, rozvoje domácí ekonomiky a snížení míry nezaměstnanosti. V souladu s plněním státních závazků na evropské úrovni tedy doporučujeme využít příležitost implementace článku 5 EED a postupovat dle výše zmíněných doporučení, která by mohla napomoci k nápravě situace v ČR a mimo jiné vygenerovat zmíněné pozitivní vedlejší efekty.

4. Zdroje

Eur-lex (2012): *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/Eu*. On-line: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0027&from=CS>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015a): *Seznam budov ústředních a vládních institucí v působnosti čl. 5 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti*. On-line: <http://download.mpo.cz/get/49664/61204/637198/priloha001.pdf>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015b): *Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, pro rok 2016 s výhledem do roku 2020*. On-line: <http://www.komora.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=18715>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016a): *Národní akční plán energetické účinnosti ČR dle čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti*. Odbor energetické účinnosti a úspor. On-line: <http://download.mpo.cz/get/50711/63238/651838/priloha004.pdf>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2016b): *Zpráva o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v České republice (podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti)*. On-line: <http://www.mpo.cz/dokument172771.html>.

Šance pro budovy (2014): *Vysvědčení připravenosti jednotlivých operačních programů z hlediska úspor energie v budovách*. On-line: http://www.sanceprobudovy.cz/assets/files/vysvedceni_EUfondy_200314.pdf.

Šance pro budovy (2016): *Stát ví, kolik má uspořit energie, ale neví, jestli se mu to povede a co pro to má udělat*. On-line: <http://www.sanceprobudovy.cz/pro-media/tiskove-zpravy/stat-vi-kolik-ma-usporit-energie-ale-nevi-jestli-se-mu-to-povede-a-co-pro-to-ma-udelat>.

Šance pro budovy – Renovujdum.cz (2016): *Důležité informace o možnostech získání podpory na renovaci domů i bytů na jednom místě*. On-line: <http://www.renovujdum.cz/>.